

**Zadania szkoły
w zakresie rozpoznawania
ryzyka specyficznych trudności
w uczeniu się**

Jolanta Halicka

Białystok 18.10.2010

Kierunki zmian w pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Zadania dla szkoły i poradni psychologiczno-pedagogicznych w kontekście planowanych zmian.

- 1. Plan Rozwoju i Konsolidacji Finansów Publicznych 2010–2011 opracowany w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów jako źródło zmian dotyczących edukacji.
- 2. Projekty Rozporządzeń MEN:
 - Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
 - Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
 - Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych.

Kierunki zmian w pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom c.d.

Plan Rozwoju i Konsolidacji Finansów Publicznych 2010–2011.

- Priorytety Rozwojowe:
- 4.1 Rozwój kapitału intelektualnego, edukacji, nauki i innowacyjności
 - 4.1.1 Zapewnienie powszechności i dobrego poziomu wychowania przedszkolnego
 - Promowanie zespołów przedszkolno-szkolnych jako miejsc kompleksowego zaopatrzenia potrzeb dzieci, zapewniających lepszy dostęp do specjalistów (np. psychologów, logopedów, terapeutów) diagnozujących i wspierających ich rozwój.
 - 4.1.2 Zwiększenie efektywności systemu oświaty
- Wypracowanie (...) nowych rozwiązań w zakresie finansowania, w szczególności (...) poradnictwa psychologiczno pedagogicznego, doskonalenia nauczycieli (...)

Kierunki zmian w pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom c.d.

1. Plan Rozwoju i Konsolidacji Finansów Publicznych 2010–2011

- Priorytety Rozwojowe c.d.
- Stworzenie mechanizmu umożliwiającego korzystanie przez szkoły i placówki – odpowiednio do potrzeb – ze wsparcia służącego doskonaleniu ich pracy, obejmującego w szczególności:
 - – świadczenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej jak najbliżej dziecka/ucznia, w środowisku jego nauczania i wychowania;
 - – poprawę dostępności, a także podniesienie jakości wsparcia i pomocy psychologiczno pedagogicznej udzielanej rodzicom i nauczycielom;
 - – doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym między innymi w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem
- Wybór formy, zakresu i czasu trwania niezbędnego wsparcia należałoby do szkoły dysponującej odpowiednimi środkami na ten cel.

Kierunki zmian w pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom c.d.

- 2. Projekty rozporządzeń MEN
- Dyrektor jest odpowiedzialny za organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole.
- Celem pomocy psychologiczno – pedagogicznej (...) jest rozpoznawanie możliwości psychofizycznych i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, wynikających w szczególności ze specyficznych trudności w uczeniu się.
- Na I etapie edukacyjnym – rozpoznawanie ryzyka dysleksji u uczniów; zindywidualizowana praca i zajęcia korekcyjno kompensacyjne.
- *Źródło: Projekt Rozporządzenia MEN w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych*

Projekty rozporządzeń MEN c.d.

- Rola i zadania poradni psychologiczno – pedagogicznych – współpraca ze szkołą
- • pomoc udzielana uczniom, rodzicom i nauczycielom,
- • zadania: m.in. diagnozowanie specyficznych trudności w uczeniu się; wydawanie opinii i orzeczeń;
- • współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu specyficznych trudności w uczeniu się, w tym w rozpoznawaniu u uczniów w szkole podstawowej, na pierwszym etapie edukacyjnym, ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się;
- • współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i wdrażaniu indywidualnych programów dla uczniów wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz dokonywaniu okresowej oceny efektywności udzielanego wsparcia;
- • udział w pracach zespołu np. SPE;
- • udzielanie wsparcia nauczycielom i specjalistom we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli.
- *Źródło: Projekt Rozporządzenia MEN w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych*

Model zmian

- Edukacja przedszkolna – wczesna obserwacja i ocena dojrzałości, gotowości szkolnej dziecka.
- Szkoła podstawowa – rozpoznawanie specyficznych trudności w nauce, uzdolnień i predyspozycji uczniów oraz udzielanie im indywidualnego wsparcia.
- Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne – przygotowanie do wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej, zapewnienie informacji i poradnictwa zawodowego.

Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom

- Założenie: Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jak najbliżej ucznia.
- • Nauczyciel – pierwsze ogniwo pomocy psychologiczno-pedagogicznej – rozpoznaje potrzeby, wspiera i doradza, współpracuje z rodzicami, innymi nauczycielami oraz specjalistami.
- • Zespoły zadaniowe/problemowe – wsparcie i doskonalenie, diagnoza potrzeb, planowanie i monitorowanie udzielanej pomocy.
- • Indywidualizacja pracy z uczniem – zindywidualizowany program edukacji zawierający elementy wsparcia.
- • Współpraca ze specjalistami – poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki doskonalenia nauczycieli.

Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom c.d.

- **Zadania nauczyciela**
- • Rozpoznawanie ryzyka dysleksji
- • Zapoznanie się z opinią PPP - analiza zaleceń.
- • Kontakt ze specjalistą (w szkole lub w poradni psychologiczno-pedagogicznej).
 - Współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz placówkami
 - doskonalenia nauczycieli w zakresie podnoszenia kompetencji.
- • Kontakt z innymi nauczycielami pracującymi z uczniem/liderem zespołu ds. SPE
- • Doskonalenie się w obszarze specyficznych trudności w uczeniu się.
- • Zaplanowanie działań – dostosowanie wymagań do możliwości ucznia.
- • Zaplanowanie sposobów monitorowania skuteczności udzielanej pomocy

Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom c.d.

- Działania nauczyciela
- • Prowadzenie systematycznej obserwacji ucznia – mocnych stron, trudności, w tym rozpoznawanie specyficznych trudności w uczeniu się.
- • Dostosowanie metod i form pracy do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia - indywidualizacja pracy z uczniem.
- • Współpraca z rodzicami. Zobowiązania ucznia oraz rodzica
- • Systematyczna praca zgodnie ze wskazówkami nauczyciela, pedagoga lub terapeuty

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Wyjątek w tej regulacji:

- W przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej i w gimnazjum **zespół tworzy się przed opracowaniem arkusza organizacji na rok szkolny 2011/2012.**
- Zespół, **nie później niż do 30 kwietnia** danego roku określa zalecane formy i sposoby pomocy.
- Dyrektor, na tej podstawie **planuje organizację pomocy, w roku szkolnym 2011/2012 (w arkuszu organizacji).**
- Analogicznie, rok później, w szkole podstawowej i ponadgimnazjalnej.

Działania zespołu ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych

- Zespoły (zadaniowe) budowane są na potrzeby określonego zadania. Mają z definicji czasowy charakter i grupują te osoby, które są potrzebne do wykonania danego zadania.
- W skład zespołów zadaniowych wchodzi osoby dobrane z innego klucza niż hierarchia organizacyjna.
- (...) Zespoły zadaniowe często integrują, zachęcają do wzajemnej współpracy osoby, które - na co dzień - pracują w ramach innych zespołów.
- *TRENDY uczenie w XXI wieku. Internetowy magazyn CODN luty/2007. Zespół. Praca zespołowa. Praca w zespole. Małgorzata Taraszkiewicz, Kazimierz F. Nalepa*

Działania zespołu ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych c.d.

- Co wpływa na organizację pracy zespołu?
- • powołanie lidera (cechy, umiejętności, kompetencje) i członków zespołu,
- • podział zadań,
- • zaplanowanie działań – harmonogram spotkań – organizacja pracy, miejsce
- spotkań,
- • dokumentowanie pracy zespołu (sposób, osoba odpowiedzialna),
- • monitorowanie i ewaluacja,
- • zarządzanie – motywowanie członków zespołu (przepływ informacji),
- • warunki zewnętrzne i wewnętrzne.

Działania zespołu ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych c.d.

- Zadania zespołu
- • rozpoznawanie ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się,
- • określanie form i sposobów udzielania pomocy,
- • dokonywanie okresowej efektywności udzielanej pomocy,
- • opracowywanie i wdrażanie indywidualnych programów dla uczniów,
- • organizowanie, koordynowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- • wspieranie rodziców,
- • współpraca z różnymi instytucjami wspierającymi działania szkoły w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

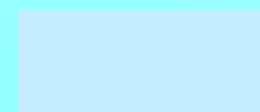
Działania zespołu ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych c.d.

- Organizowanie, koordynowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- • obserwacje pedagogiczne (m.in. rozpoznawanie ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się, diagnoza potrzeb i możliwości uczniów);
- • zindywidualizowanej pracy z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych (praca w domu i w szkole);
- • zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów (rozwój umiejętności psychospołecznych)
- • zajęcia specjalistyczne (np. korekcyjno-kompensacyjne), wsparcie indywidualne;
- • porady, konsultacje, warsztaty, szkolenia dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

Rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych

- dookreślenie pojęcia *specyficzne trudności w uczeniu się*:

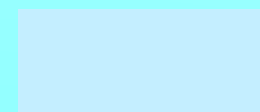
„przez *specyficzne trudności w uczeniu się* należy rozumieć trudności w uczeniu się odnoszące się do uczniów w normie intelektualnej, o właściwej sprawności motorycznej i prawidłowo funkcjonujących systemach sensorycznych, którzy mają trudności w przyswajaniu treści dydaktycznych, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania poznawczo-percepcyjnego”

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Plan Działań Wspierających (PDW) zawiera:

- a) **cele do osiągnięcia w pracy z uczniem** w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- b) **działania realizowane z uczniem** w ramach poszczególnych zalecanych form i sposobów udzielenia uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- c) **metody pracy** z uczniem,
- d) **działania wspierające wobec rodziców** ucznia,
- e) **zakres współdziałania** z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Zadania Zespołu c.d.

- **dokonuje oceny efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej** udzielanej uczniowi, w tym efektywności prowadzonych zajęć;
 - ⇒ *dokonując oceny określa wnioski i zalecenia dotyczące dalszej pracy z uczniem, w tym zalecane formy, sposoby i okresy udzielania uczniowi dalszej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;*
 - ⇒ *ocena efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej **uczniowi z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego** stanowi część wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia.*
- **zakłada i prowadzi Kartę Indywidualnych Potrzeb Ucznia.**

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Co zawiera Karta?

- 1) **imię** (imiona) **i nazwisko ucznia**;
- 2) **nazwę przedszkola lub szkoły** oraz **oznaczenie grupy lub klasy**, do której uczeń uczęszcza;
- 3) **informację dotyczącą orzeczenia lub opinii albo stwierdzonej potrzeby** objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wynikającą z przeprowadzonych przez nauczycieli i specjalistów działań pedagogicznych;
- 4) **zakres** w którym uczeń wymaga **pomocy psychologiczno-pedagogicznej**;
- 5) **zalecane formy, sposoby i okresy** udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 6) **ustalone przez dyrektora formy, sposoby i okresy** udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej **oraz wymiar godzin**, w którym poszczególne formy będą realizowane;
- 7) **ocenę efektywności pomocy** psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi;
- 8) **terminy** spotkań zespołu;
- 9) **podpisy** osób biorących udział w poszczególnych spotkaniach zespołu.

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Dyrektor przedszkola lub szkoły **wpisuje do Karty** ustalone formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla ucznia oraz wymiar godzin, umieszcza datę i podpis.

W przypadku **ucznia** posiadającego **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego** formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej ustalone dla ucznia oraz wymiar godzin, **umieszcza się w Indywidualnym Programie Edukacyjno – Terapeutycznym.**

Dyrektor przedszkola, szkoły i placówki **informuje na piśmie rodziców** ucznia o **ustalonych formach, sposobach i okresie** udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz **wymiarze godzin**, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane.

Obszary wymagające wsparcia

- ASPEKT PRAWNY
- • niezbędne elementy wiedzy prawno-organizacyjnej w zakresie pomocy
- psychologiczno-pedagogicznej
- ASPEKT TEORETYCZNO -
- PRAKTYCZNY
- • niezbędne elementy wiedzy i kompetencji w zakresie:
- - rozwoju i dysfunkcji rozwojowych
- - działań diagnostycznych nauczyciela
- - planowania wsparcia
- - rozwiązań metodycznych –
- - metod, form pracy z dzieckiem z różnorodnymi dysfunkcjami, uwzględniających dany etap edukacji

Obszary wymagające wsparcia

c.d.

- Sposoby prowadzenia obserwacji pedagogicznych.
- Sposoby dostosowania wymagań dydaktycznych do możliwości ucznia, indywidualizacja w pracy z uczniem.
- Ustalanie kryteriów oceniania oraz różnorodnych form sprzyjających budowaniu pozytywnej samooceny uczniów.
- Budowanie klimatu społecznego klasy/szkoły.
- Tworzenie zespołów problemowych i zadaniowych w szkole.

Dziękuję za uwagę